

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 11 lutego 2025 r.

Pozycja 64

POSTANOWIENIE

z dnia 20 listopada 2024 r.

Sygn. akt Ts 65/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.G. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 105b § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557, ze zm.) „w zakresie, w jakim przewiduje, iż skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym”, z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) § 72 ust. 1 zarządzenia Dyrektora Aresztu Śledczego w G. w przedmiocie porządku wewnętrznego w Areszcie Śledczym w G. obowiązującym od 17 września 2022 r. „w zakresie, w jakim przewiduje, iż osadzonym umożliwia się skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego raz w tygodniu”, z art. 18 w związku z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz w związku z art. 105 § 1 ustawy – Kodeks karny wykonawczy;
- 3) § 51 ust. 1 zarządzenia nr /S/16 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych „w zakresie, w jakim przewiduje, że wymierzenie kary dyscyplinarnej powinno następować w miarę możliwości niezwłocznie po dokonaniu przez osadzonego przekroczenia”, z art. 42 ust. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 13 marca 2023 r. (data nadania), M.G. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia, na tle następującego stanu faktycznego.

1. Skarżący, osadzony w Areszcie Śledczym w G., wnioskiem z 20 września 2022 r. zwrócił się do Dyrektora Aresztu Śledczego w G. z prośbą o wyrażenie zgody na realizację rozmowy telefonicznej z synem w dniach 21 i 23 września 2022 r., po 6 minut każda.

Dyrektor Aresztu Śledczego w G. 20 września 2022 r. wydał w sprawie decyzję odmowną.

Skarżący 23 września 2022 r. złożył do Sądu Okręgowego w G. skargę na powyższą decyzję.

1.1. Postanowieniem z 18 października 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w G. Wydział VII Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych, na podstawie art. 7 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zm.; dalej: k.k.w.), zaskarżoną decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego w G. utrzymał w mocy. W uzasadnieniu podał, że „decyzja dyrektora jednostki wydana w rozpoznaniu wniosku skazanego została mu ogłoszona ustnie z uzasadnieniem, co pozostaje w zasadniczej sprzeczności z twierdzeniami skazanego którym sąd w tym zakresie nie dał wiary. W tej sytuacji sąd uznał, że brak jest jakichkolwiek podstaw do zmiany lub uchylecia zaskarżonej decyzji” (s. 2 postanowienia).

2. Dyrektor Aresztu Śledczego w G. 22 września 2022 r. wydał decyzję o wymierzeniu skarżącemu kary dyscyplinarnej.

Skarżący 23 września 2022 r. złożył do Sądu Okręgowego w G. skargę na powyższą decyzję.

2.1. Postanowieniem z 13 października 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w G. Wydział VII Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych, na podstawie art. 7 § 5 k.k.w., zaskarżoną decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego w G. z 22 września 2022 r. w przedmiocie ukarania skazanego karą dyscyplinarną utrzymał w mocy. W uzasadnieniu postanowienia, rozpatrując wniesioną przez skarżącego skargę, powołując się na art. 7 § 1, art. 142 § 1 oraz art. 147 § 1 k.k.w., Sąd Okręgowy w G. uznał, że „brak jest w tej sprawie podstaw do zmiany, czy też do uchylecia zaskarżonych decyzji. Z uwagi natomiast na treść wydanego postanowienia sąd nie znalazł podstaw faktycznych do wstrzymania wykonania zaskarżonej decyzji” (s. 3 postanowienia).

3. W skardze konstytucyjnej skarżący wskazał postanowienia Sądu Okręgowego w G. Wydział VII Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych z 13 października 2022 r. (sygn. akt [...]) oraz z 18 października 2022 r. (sygn. akt [...]) jako ostateczne orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, podając, że są one prawomocne i nie przysługiwał od nich środek zaskarżenia. Skarżący podniósł, że domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją art. 105b § 1 k.k.w. i § 72 ust. 1 zarządzenia Dyrektora Aresztu Śledczego w G. normującego porządek wewnętrzny Aresztu Śledczego w G. obowiązujący od 17 września 2022 r. oraz § 51 ust. 1 zarządzenia nr /S/16 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych.

4. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 26 maja 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 12 czerwca 2023 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem (w czterech egzemplarzach): decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego w G. z 20 września 2022 r. (wraz z uzasadnieniem), decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego

w G. z 22 września 2022 r. (wraz z uzasadnieniem); 2) poinformowanie, czy od wskazanych w skardze konstytucyjnej ostatecznych orzeczeń został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia (wraz z czterema kopiami).

Skarżący odniósł się do zarządzenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego w piśmie z 19 czerwca 2023 r. (data nadania), przysyłając w załączeniu wymagane dokumenty. Podał, że od postanowień Sądu Okręgowego w G. z 13 października 2022 r. (sygn. akt [...]) oraz z 18 października 2022 r. (sygn. akt [...]) nie były wnoszone nadzwyczajne środki zaskarżenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał Konstytucyjny dokonuje oceny spełnienia przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz z przepisów u.o.t.p.TK, określających warunki formalne skargi konstytucyjnej. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymogów.

2. Artykuł 79 ust. 1 Konstytucji stanowi, że każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

W świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem rozpoznania Trybunału Konstytucyjnego w trybie skargi konstytucyjnej może być tylko przepis, który uprzednio został zastosowany w sprawie jako podstawa prawna ostatecznego orzeczenia wydanego przez sąd lub organ administracji publicznej. Jest to wymóg bezwzględny i w tym trybie postępowania przed Trybunałem prawodawca nie przewiduje możliwości poddania kontroli jakiegokolwiek unormowania, które nie byłoby podstawą prawną orzeczenia, wydanego w sprawie skarżącego (zob. postanowienia TK z: 10 listopada 2014 r., sygn. Ts 242/14, OTK ZU nr 1/B/2015, poz. 99; 2 października 2019 r., sygn. Ts 8/18, OTK ZU B/2020, poz. 44). Doprecyzowanie art. 79 ust. 1 Konstytucji następuje w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, który zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, będącego podstawą ostatecznego orzeczenia w sprawie skarżącego, w stosunku do którego domaga się on stwierdzenia niezgodności z Konstytucją.

Zgodnie z powyższym wniesiona skarga konstytucyjna, stosownie do art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, powinna zawierać określenie kwestionowanego przepisu, na podstawie którego sąd orzekł ostatecznie o przysługujących skarżącemu prawach konstytucyjnych. Za wystarczającą dla spełnienia tej przesłanki należy uznać sytuację, w której zakwestionowany przepis nie został powołany w *petitum* rozstrzygnięcia, tylko w uzasadnieniu wyroku sądowego (zob. postanowienie TK z 16 lutego 2022 r., sygn. Ts 150/20, OTK ZU B/2022, poz. 68).

Trybunał Konstytucyjny uznał, że ten podstawowy warunek dopuszczalności skargi konstytucyjnej, odnośnie do badania konstytucyjności zaskarżonych przepisów: art. 105b § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557, ze zm.; dalej: k.k.w.), § 72 ust. 1 zarządzenia Dyrektora Aresztu Śledczego w G. w przedmiocie porządku wewnętrznego w Areszcie Śledczym w G. oraz § 51 ust. 1 zarządzenia nr /S/16 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności

funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych, nie został w niniejszej sprawie przez skarżącego spełniony. Trybunał stwierdził, że stanowiące przedmiot zaskarżenia powołane wyżej przepisy nie były podstawą prawną ostatecznych orzeczeń wydanych w sprawach, w związku z którymi została wniesiona niniejsza skarga. Postanowienia Sądu Okręgowego w G. Wydział VII Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych z 13 października 2022 r. (sygn. akt [...]) oraz z 18 października 2022 r. (sygn. akt [...]), będące ostatecznymi orzeczeniami o prawach skarżącego w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, nie zostały oparte na art. 105b § 1 k.k.w. ani na żadnym z kwestionowanych przepisów zarządzeń. Przepisy te nie zostały także powołane w uzasadnieniach tych postanowień. Oznacza to, że skarżący nieprawidłowo określił przedmioty kontroli.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny uznał, że rozpoznawana skarga konstytucyjna nie spełniła warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta stanowi samodzielną przesłankę odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.